

PÉNZES ISTVÁN: SZIMÓ VAGY SZÍMÓ?

**Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet munkatársai,
Király Árpád vezetésével.**

Egy-egy község nevének helyes-helytelen írásmódjának eldöntésében általában három szempontot szoktunk figyelembe venni: a hagyományt, az ott lakók által használt formát, s a nyelvtörténeti fejlődést. Ésszerűen hangzik – s a szakemberek nagyobb része is azt a véleményt hangoztatja –, hogy e három szempont közül a középső, vagyis az ott, az adott településen lakók által elfogadott alak tölti be a meghatározó szerepet.

Szimó község neve az évszázadok során több alakban fordult elő. Időrendi sorrendben a következő alakváltozatokkal találkozhatunk: Szimó, Simó, Szémő, Szimó, Szímó. Az említett alakváltozatok közül az anyaországiak a rövidmagánhangzós alakot, a „Szimó”-t használják, ha Jedlik Ányos szülőfaluját ejtik; a felvidéki magyarok fülét ez bántja, mivel ők a „Szímó” formát alkalmazzák írásban és kiejtésben egyaránt.

Önkéntelenül is felmerül a kérdés: honnan ered, illetve mivel magyarázható e kettősség? A választ a nyelvtörténeti fejlődés témakörében kell keresnünk.

Jedlik Ányos születése idején a „Szémő”, a ma már senki által nem használt alak volt honos. Később, hatvan év elteltével, Jedlik életének idején a rövid „i”-s alak, a „Szimó” terjedt el. 1873-tól napjainkig, vagyis idestova százharminc éve csupán egy forma, a hosszú „í”-s alak, a „Szímó” fordul elő kiejtésben és írásban egyaránt – legalábbis a felvidéki magyar beszédben és publikációkban. Vagyis a magyarországi médiában a Jedlik-korabeli, az archaizálódott alak honosodott meg, a felvidéki sajtóban viszont nyomon követhető a nyelv természetes fejlődése. Ha kompromisszumra hajlamosak vagyunk, akkor mondhatnánk, hogy Jedlik az egykori Szimón született, de az emlékszobáját Szímón avatták fel.